

- א. התוס' כתבו (עפ"י יומא סא.) שלדברי כולם אם נתן על הבהונות אעפ"י שלא נתן מהמותר על הראש – אינו מעוכב לאכול בקדשים.
- ב. הרמב"ם (מח"כ ד) פסק כרבי עקיבא. אלא שאם נשפך השמן – כיפר. ובאר בכסף משנה שלדעתו אינו מעוכב אלא אם השמן נמצא בעיין. וע' כסברא זו ברש"ש. ובשפת אמת כתב דרך אחרת.

דפים 1 – 2

י. שני השעירים שבעצרת, למה הם באים? האם ניתן להפרישם או לשחטם ללא הפרש זמן בין אחד לאחד?

רבי שמעון אומר: שני שעירי עצרת באים על טומאת מקדש וקדשיו. והשני בא על טומאה שארעה בין הראשון לשני. [אמור מעתה: ראויים היו ישראל להקריב קרבנותיהם בכל עת ובכל שעה אלא שחסך הכתוב].

מבואר בדברי רבי זירא, שגם במקרה ששחטו את שני השעירים כאחת, דמו של השני נזרק משום טומאה שארעה לאחר זריקת דם הראשון.

ומשמע ממהלך הסוגיא שלפי הצד בספקו של רבא שאין הקרבן מכפר על דבר שנעשה לאחר הפרשתו, צריך להפריש השעירים בהפרש זמן, שאם יפרישם יחדיו שני למה הוא בא. אך זהו רק לדעת רבי שמעון שאין אומרים 'לב ב"ד מתנה', אבל לחכמים שאומרים כן בקרבנות ציבור, אפילו מפרישם כאחת אין חשש, כי לב ב"ד מתנה שלא תהא הפרשת האחרון הפרשה עד סמוך להקרבתו (עתוס' ד"ה דלמא).

דף 2

יא. מה דין הזבחים דלהלן?

- א. תודה ששחטה לשם תודת חברו. וכן בשאר זבחים.
 - ב. תודה ששחטה לשם תודה אחרת שלו, כגון עלה מן הים והפריש תודה, ושחטה על יציאתו מבית האסורין.
 - ג. חטאת ששחטה לשם חטאת אחרת.
 - ד. חטאת לשום עולה.
 - ה. חטאת לשם מי שמחויב חטאת.
 - ו. חטאת לשם מי שמחויב עולה.
 - ז. חטאת לשם מי שאינו מחויב כלום.
 - ח. עולה הבאה לאחר מיתה, ושחטה היורש בשינוי קודש או בשינוי בעלים.
- א. תודה ששחטה לשם תודת חברו; לדברי רבה – כשרה ועולה לחובתו, שהרי תודה לשם תודה נשחטה. ולרב חסדא (לר"ת אף רבא סובר כן, ואילו לרש"י ותוס' אין הוכחה) – אינה עולה לחובתו, לפי שנשחטה לשם תודה אחרת. רבה אמר ללמוד דבריו מן הברייתא, ודחו ראייתו.
- א. מדובר כשאמר לשם תודה אחרת של פלוני, אבל שחטה סתם לשם פלוני – אין כאן שינוי קדש, וגם משום שינוי בעלים אין לפסול כל שלא חשב על זריקת הדם (עפ"י רש"י ותוס').
- ב. לפרש"י, הוא הדין בשאר זבחים – מחלוקת רבה ורב חסדא. והתוס' חולקים וסוברים שלא אמר רב חסדא אלא בתודה, משום שכתוב תודת של מיו, אבל בשאר זבחים – אין זה שינוי קדש ועולים לשם חובה.
- ג. כתבו הראשונים שהלכה כרב חסדא [מאחר שדחו בגמרא את ההוכחה שהביא רבה כבסיס לדבריו].

ב. שחט תודה לשם תודה אחרת שלו – כשרה, ואפילו לשם שלמים סתם – כשרה (כנזכר לעיל ד.).

ג. חטאת קָלֵב ששחטה לשם חטאת דם, וכד' – כשרה. ויש דעה הפוסלת (להלן ט. ע"ש פרטים נוספים).
א. למאן דאמר כשרה – כתב רש"י שעלתה לו לחובתו. ויש שהגיה בדבריו: 'ולא עלתה לו'. וי"א שעלתה לו לחטאת דם (ע' ברכת הובת; צ"ק; רש"ש; יד דוד; קרן אורה; זבח תודה סד"ה וכן הלכתא).
ב. הרמב"ם פסק לפסול. אולם כתב שאם שחט חטאת קָלֵב לשם חטאת חלב אחר – כשר (פסולי המוקדשין טו,ו; שגגות ג).
ג. שחט לשם חטאת של חברו – באנו למחלוקת רש"י ותוס' אליבא דרב חסדא כנזכר בסעיף א).

ד. שחט חטאת לשום עולה – פסולה.

ה. שחט חטאת לשם מי שמחויב חטאת; אם שיתכפר בה בזריקה – הרי זה שינוי בעלים ופסולה. ואם לאו – כשרה.

ומהרמב"ם משמע שדין 'שינוי בעלים' שייך בכל העבודות, כנזכר לעיל.

ו. חטאת לשם מי שמחויב עולה – כשרה, לפי שאינו מחויב כפרה כמותו.

א. רש"י פרש 'מחויב עולה' – לאחר שהפרישה. ובשטמ"ק כתב בדעתו שה"ה כשאמר 'הרי עלי' ועדיין לא הפריש [אבל קודם לכן, נחשב 'מחויב כפרה כמותו' שהרי החטאת מכפרת מקופיא על חייבי עשה, וכיון שעדיין לא נדר עולה הלא יכול להתכפר בחטאת, הלכך נחשב 'מחויב כפרה כמותו' והחטאת פסולה].
והתוס' צדדו שאפילו לא נדר חברו אלא שיודע שעבר על 'עשה', יש לנו להניח שיביא עולה ויתכפר בה על הכל, הלכך נחשב כלפי החטאת 'אינו מחויב כפרה כמותו'. ועוד כתבו שאם הלא כבר הפריש עולה הרי שוב אין החטאת בר כפרה לגביו כלל, [אם תמצי לומר שאין הקרבן מכפר אעשה דלאחר הפרשה] הלכך החטאת פסולה. ע"ש.
ב. הרמב"ם כתב שאעפ"י שהחטאת כשרה, אינה עולה לו לשם חובה. (וע' בחדושי הנצי"ב כאן; חדושי הגר"ס קרבן פסח ב,ו). ובחזו"א (יב,יא) כתב שיש להתישב אם לא נפלה טעות סופר בדברי הרמב"ם וצריך לומר 'עולה לו'.

ז. שחט חטאת לשם מי שאינו מחויב כלום – פסולה, שאין לך אדם שלא עבר על עשה, והרי חטאת מכפרת גם כן על עשה, נמצא שמחויב כפרה כמותו. [לא כן כאשר כבר התחייב עולה – שכפרתו מלכתחילה בעולה ולא בחטאת, הלכך נחשב 'אינו מחויב כפרה כמותו' כאמור].
יש שגרסו בגמרא 'עולה ששחטה... (עתוס)'. ולפי גרסה זו יש לומר שחטאת כשרה מפני שאינו מחויב כפרה כמותו (ע' בשפת אמת ובחדושי הנצי"ב).

ח. עולה שמתו בעליה ושחטה היורש בשינוי קדש – לא עלתה לחובה, וצריך להביא אחרת (ממזון המוריש ולא מביתו. חזו"א).
שחטה בשינוי בעלים; לרבא כשרה, שאין בעלים לאחר מיתה. ולרב פנחס בריה דרב מרי – חייב להביא קרבן אחר, שיש בעלים לאחר מיתה.
ע"ע להלן ט – פרטים נוספים.

יב. א. האם חטאת מכפרת על ביטול מצות עשה?

ב. יורש המביא עולת מורישו, האם מרצה לו על עבירות 'עשה' שבדיו?

א. אמר רבא: חטאת מכפרת על חייבי עשה, מ'קל וחומר'. ואע"פ שמעיקרה אינה באה אלא על לאוין שיש בהם כרת, מכפרת מקופיא גם על 'עשה'. (ובתורת 'דורון' לריצוי, כעולה – ולא לכפרה ממש, שהרי התשובה שקדמה כבר כיפרה על ה'עשה'. וללא תשובה קודמת – 'זבח רשעים תועבה'. תוס' עפ"י הגמרא). יש מי שכתב שאינה מכפרת אלא על עשה בשגגה (זבח תודה). ואין הדבר מוסכם (ע' שפת אמת).

ב. כנוכר, לדברי רבא אין בעלים על קרבן הקרב לאחר מיתת בעליו, הלכך היורש אינו בעלי הקרבן. ואולם הסיקו לעיל (ו) שמ"מ מכפר עליו מקופיא. ולדברי רב פינחס בריה דרב מרי – נראה שמכפר לו מקיבעא (ערש"י; חזו"א).

דף ח

יג. א. מהן החומרות המיוחדות את החטאות דלהלן; חטאת חלב, חטאת נזיר וחטאת מצורע?

ב. האם אפשר ללמוד חטאת עבודה זרה מחטאת חלב? חטאת 'עולה ויורד' משאר חטאות?

א. מבואר בגמרא שאין ללמוד חטאות אלו זו מזו ב'מה מצינו'; שיש לפרוך (לחומרא) מה לחטאת חלב שכן מכפרת על חייבי כרת. חטאת נזיר וחטאת מצורע – שכן יש עמהן דמים אחרים, שלא כחטאת חלב. חטאת חלב וחטאת מצורע (ועוד חטאות) – אין להן שאלה, שלא כחטאת נזיר. חטאת חלב וחטאת נזיר אינם בדלות, שלא כחטאת מצורע שהדל מביא עוף במקום בהמה. חטאת מצורע – טעונה נסכים. (ע' מלאכת יו"ט).

ב. מבואר בגמרא שלמדים חטאת עבודה כוכבים מחטאת חלב לפסול בשינוי קדש, שכן שניהן באים על חטא שדינו בכרת.

חטאת 'עולה ויורד' נלמדים ב'מה הצד' מחטאת חלב וחטאת נזיר ומצורע (שכאשר תפרוך מה לחטאת חלב שכן כרת, תאמר בשבועת ביטוי ובשמיעת קול, או: מה לחטאת חלב שכן אינה באה בדלות, תאמר בעולה ויורד – חטאת נזיר ומצורע יוכיחו. מה לאלו שכן יש עמהם דמים אחרים – חטאת חלב תוכיח. וחזר הדין. ומחטאת חלב ונזיר לבד אי אפשר ללמוד – שכן אינם בדלות. ומחטאת חלב ומצורע אי אפשר – שכן אינם בשאלה, תאמר בשבועה שישנה בשאלה. עפ"י רש"י ותוס').

דפים ח – ט

יד. א. קרבן פסח ששחטו בשאר ימות השנה, לשמו או שלא לשמו – מה דינו?

ב. מותר הפסח, כגון שעברה שנתו או עבר זמנו – מה דינו?

א. פסח בשאר ימות השנה ששחטו לשמו (לשם בעליו או לשם אחרים. ע' פסחים סא) – פסול. שחטו לשם אחד מן הקרבנות – דינו כשלמים, וטעון סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק, כפי שדרשו חכמים מן המקראות (ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים; אם כשב; וזבחת פסח לה' אלקיך צאן ובקר), כמפורש בסוגיא. א. עשאו 'לשמו ושלא לשמו' – מסקנת הגמרא בפסחים שכשר. ויש אומרים שלרבי מאיר פסול (ע' בפירוט בפסחים נט-ס. ועע"ש לענין שינוי בעלים).